

Évközi 4. vasárnap

1Kor 1,26–31

A kereszt bölcsessége

²⁶Gondolatok csak meghívástokra, testvérek! Nem sokan vannak köztetek olyanok, akik a világ szerint bölcssek, nem sok a hatalmas, nem sok az előkelő. ²⁷Isten azonban azt választotta ki, ami a világ szemében balga, hogy megszegyenítse a bölcseket, s azt választotta ki, ²⁸ami a világ előtt gyöngye, hogy megszegyenítse az erőseket, s ami a világ előtt alacsonyrendű és lenézett, azt választotta ki az Isten, a semminek látszókat, hogy megsemmisítse azokat, akik valaminek látszanak. ²⁹Így senki sem dicsekedhet Isten előtt. ³⁰Átala van nektek életetek Krisztus Jézusban, aki Istentől bölcsességünné, megigazulásunkká, megszentelődésünné és megváltásunkká lett. ³¹Így teljesül az Írás: „Aki dicsekszik, az Úrban dicsekedjék.”

Ez a szakasz leginkább egy zsinagógai prédikációra emlékeztet, amely Pálnak, farizeusi képzettsége miatt, az első és legrégebbi igehirdetési tapasztalata volt. Az itt idézett szövegszakaszt az úgynevezett „kereszt bölcsessége” téma vezeti be. „A kerestről szóló tanítás azoknak, akik elvesznek, balgaság ugyan, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje” (1Kor 1,18). Akadnak kutatók, akik úgy vélik, ahogy Báruk próféta (3,9–4,4) Jeremiás próféta szavait (8,13–9,24) kommentálja, úgy teszi ezt Pál is, követve a zsinagógában tanult szövegmagyarázat szabályait. A szöveg a bölcs és a balga párhuzamra épül, amely már a zsoltárokban is gyakran az igaz és a gonosz, a hívő és a hitetlen ellentéte. A kereszt téma itt nem egyszerűen Jézus kerestrre feszítésére való utalás, hanem Jézus keresztáldozata, a szenvedés üdvösségszerző erejét jelenti. E bölcsességek megértése a hívek számára az egyéni szenvedéseik értelmének felismerését jelenti.

Azzal, hogy Pál ezt a megértést bölcsességnek nevezi, utalni látszik az ószövetségi bölcsességi irodalomra, amely Jób könyvében és más könyvekben is terjedelmesen foglalkozott a szenvedés témájával. Ez a téma nemcsak a zsidó gondolkodókat, hanem az egész Közel-Kelet bölcsességi irodalmát foglalkoztatta, anélkül, hogy igazi megoldást tudott volna rá találni. A hellenisztikus korban született Prédikátor könyve szkeptikus a szenvedés értelmét illetően, de elfogadja Isten tervének részeként.

Pál missziójának első lelkes szakaszában a közeli világvégvárása miatt a közösség elhanyagolhatónak tartotta a szenvedés problémá-

ját. A korintusi korszakban azonban már, egyrészt a közösségen belüli ellentétek miatt, másrészt pedig a hétköznapi élet kínjainak megtapasztalása miatt, egyre többet foglalkozott a szenvedés kérdésével. A kopt gnosztikus iratok például nem tudták elfogadni, hogy Isten fia szenvedjen, ezt istenségének lealacsonyításának tartották, ezért Jézus szenvedését az emberi természetéhez kötötték, az isteni természetet pedig kivonták a szenvedés alól. Jézusnak a bűnösök iránti szeretetéből vállalt megváltó szenvedése a keresztény hívek számára legalább olyan fontossá vált Pál igehirdetésében, mint a megváltás tana. A szenvedés, vagyis a „kereszt hordozása” az egyéni életében is megkerülhetetlennek látszik. Nem mindegy tehát, milyen lélekkel vállalja és viseli el ezt az ember. Pál a maga szenvedését felajánlja az egyház javára, és fontosnak látja hangsúlyozni, hogy a hasonló felismerés a keresztény megtérésnek fontos eleme.

Kultúránk egyik lényeges célkitűzése a szenvedésmentes élet. Az ateizmus egyik istenellenes vádja, hogy a Mindenható miként engedheti meg az ártatlanok szenvedését? Úgy tűnik, hogy a szenvedés értelmét éppoly szenvedélyesen kutatja az ember ma is, mint az antik gondolkodásban. A keresztények a másokért felajánlott szenvedésben nem csupán erényt, hanem a megváltás fontos mozzanatát látták. Ennek utánzása mindig az egyéni keresztény nagylelkűségnek bemutatása volt. Kevesen foglalkoztak azzal, hogy a szenvedés vagy összetöri az embert vagy személyiségét megérleli. A szenvedésnek tehát, úgy tűnik, Isten pedagógiájában nagyon fontos szerepe van. Jézus Krisztus, akit Isten szenvedő szolgájának is neveznek, elsőként vállalta a szenvedést a bűnös emberekért, pedig az emberek között még azok is kevesen vannak, akik barátaikért hajlandóak áldozatot hozni. Az ellenségért pedig csak az igazán szent és keresztény ember tud szenvedni, aki megértette Krisztus keresztjének a titkát.